Stockholm
2026-11-03

# Besöksrapport

# Bodens artilleriregemente A 8 - 260929

## Pliktrådet

Enligt förordning (2017:1249) utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspliktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem före detta värnpliktiga som väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del av Pliktrådets löpande verksamhet.

## Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som Pliktrådet fick vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntras andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden.

I rapporten beskrivs de delar som sticker ut i positiv eller negativ mening. Det som inte lyfts i rapporten fungerar utan anmärkning eller inte kommit Pliktrådet till känna. Pliktrådets huvudsakliga erfarenheter från besöket har kommunicerats till A 8.

Pliktrådets besökare:
Alice Nelin
Sven Blomberg (kansliansvarig för Pliktrådet)

## Bakgrund

A 8 Bodens artilleriregemente är en del av Bodens garnison tillsammans med I 19 Norrbottens regemente. De två förbanden delar bland annat på samma matsal, försörjningsavdelning samt större delen av försvarshälsan. Regementet är ett subarktiskt förband som är specialiserade på att strida i krävande miljö och terräng, vilket innebär ett stort fokus på vinterförmåga.

Förbandet ska nästa år börja införa ett annat inrycks förlopp där de värnpliktiga 15 månaders plutonsbefälen rycker in redan i januari istället för i mars. Sedan rycker 10 månaders soldaterna in i juni och 8 månaders soldater i augusti. Vid Pliktrådets besök utbildades 336* värnpliktiga uppdelade på tre kompanier-, stab och sensor-, tross- och pjäskompaniet.

## Sammanfattning

Sammanfattningsvis är de värnpliktiga generellt nöjda med sin värnplikt på A 8 med bra vistelseutrymmen och ett fungerande medinflytandesystem.

Kommunikationen och samverkan mellan A 8 och I 19 behövs förbättras. Utöver de schemalagda mötena behövs en kortare dialogväg och ett större samarbete för att säkerhetsställa att de värnpliktiga får en så bra utbildning och tillvaro som möjligt i hela garnisonen.

## Medinflytandet på förbandet

Medinflytandet på förbandet fungerar i stort. Jargongen mellan värnpliktiga och befäl samt värnpliktiga emellan är generellt god och de känner att de allra oftast får väldigt gott om tid för plutonens timme samt att de känner att de kan lyfta allt. Vid vårt besök hade förbandet inte hunnit utbilda skyddsassistenterna ännu, men utbildning var planerad endast någon dag efter besöket. Vi kommer att följa upp hur givande utbildningen var för skyddsassistenterna vid senare skede. De som är förtroendepersoner har fått utbildning men upplevde utbildningen som svår att ta till sig. De förtroendevalda nämnde dock att de känner sig trygga i sitt uppdrag, vilket vi ser som det viktigaste. Det är föredömligt att förbandet lämnat över testamentering från tidigare kull till nuvarande kull för de som är NVK-representanter. Tillse även att fortsätta testamenteringen till kommande förtroendepersoner och skyddsassistenterna inför nästa inryck.

## Sammanfattande bedömning

Nedanstående avsnitt syftar till att ge en översiktlig bild av de iakttagelser som Pliktrådet gjorde under besöket. Här redovisas de områden som bedöms kräva omedelbara åtgärder, långsiktiga förbättringsinsatser samt särskilt goda exempel som identifierats vid förbandet.

### *Omedelbara åtgärder*

1. Åtgärda de långa matköerna.

2. Åtgärda otydligheterna kring när tjänsten är slut för dagen.

3. Åtgärda det bristfälliga försörjningssystemet.

### *Förbättringspunkter*

4. Utbilda de värnpliktiga i avvikelserapportering.

5. Se över möjligheterna att upprätta fler sjukolgement.

6. Förbättra möjligheten till att torka materiel i torkrummen.

7. Förbättra möjligheterna till att få ut underklädesbidrag för värnpliktiga kvinnor.

8. Förbättra schemadelgivningen.

9. Undersök möjligheterna till alternativa resor i form av hyrbil och milersättning.

### *Positiva exempel*

10. De värnpliktiga har dagrum att vistas i samt ett väl utrustat soldathem.

11. Fortsätt med att ge de värnpliktiga möjligheten till att individanpassa sin utrustning tidigt in i utbildningen.

12. Fortsätt med att ge de värnpliktiga tid att diskutera under plutonens timme.

## Fördjupad redovisning

Nedanstående avsnitt syftar till att ge en fördjupad förståelse av de punkter som redovisats i föregående kapitel.

### *Omedelbara åtgärder*

***1. Åtgärda dem långa matköerna.***

Årets värnpliktskull lyfter återigen problematiken kring matsalen. Köerna är ofta väldigt långa vilket gör att de har behövt äta samtidigt som de står i diskkön påväg ut från matsalen, eller inte hunnit äta något alls. De värnpliktiga nämner även att maten oftast är slut när de kommer till matsalen. Detta måste upphöra för att de värnpliktiga ska orka med utbildningen och kunna återhämta.

***2. Åtgärda otydligheterna kring när tjänsten är slut för dagen.***

Det råder stor otydlighet kring när tjänsten är slut för dagen, främst på de två kompanierna pjäs och tross. De värnpliktiga har fått utskällningar efter att de lämnat området under kvällen när de inte hade någon mer uppgift för dagen och befälen hade åkt hem. Att de värnpliktiga fått utskällningar trots att de ej gjort någonting fel tyder på ett behov av mer tydlighet och samspel från befälen. Det finns fyra anledningar till när man får frihetsinskränka värnpliktiga, och det är när det föreligger särskilda medicinska skäl, särskilt krävande tjänst,

att de värnpliktiga är förlagda utanför området samt vid beredskap. Beslutet kan endast fattas av bataljonschefen eller förbandschefen och ska vara tydligt till de värnpliktiga. Var även tydliga när de värnpliktiga är ute på olika täter under befattningsutbildningen om vem de är som äger mandatet att ge de ledigt för kvällen.

***3. Åtgärda det bristfälliga försörjningssystemet.***

Vid samtal med värnpliktiga och de truppnära befälen är försörjningsystemet ett återkommande problem. Det infördes ett nytt system i våras vars syfte var att minska bortfallet av varor. Systemet innebär att få befäl har tillgång till att skriva in beställningar till förrådet, som sedan får ett svar på att beställningen är klar att hämtas. Detta system ökar arbetsbelastningen hos befälen och samtidigt missgynnar det de värnpliktigas tillvaro som inte får tillgång till det allra nödvändigaste såsom toalettpapper. Stab- och sensorkompaniet har till och med behövt handla eget toapapper för att kunna uträtta sina behov. Pliktrådet kräver därför att förbandet omedelbart ser över försörjningssystemet och säkerställer att de värnpliktiga får tillgång till det de behöver för en fungerande vardag, däribland grundläggande hygienartiklar.

*Förbättringspunkter*

***4. Utbilda de värnpliktiga i avvikelserapportering.***

Det är nästintill inga värnpliktiga som vet vad en avvikelserapport är. De kvinnliga värnpliktiga har skrivit avvikelserapporter under sitt NVK-möte, men resterande har ingen aning om hur man upprättar en avvikelserapport. Pliktrådet har överseende för att skyddsassistenterna inte har haft sin utbildning ännu, men vi ser detta som en grundläggande kunskap för samtliga och trycker på vikten av att veta detta tidigt in i utbildningen för att de värnpliktiga ska kunna lyfta problematik med till exempel persedlar.

Förbandet har rapporterat att de vidtagit åtgärder och utbildat de värnpliktiga inom avvikelserapportering kort efter Pliktrådets besök, något Pliktrådet ser positivt på och kommer följas upp genom kontakt med de förtroendevalda.

***5. Se över möjligheterna att upprätta fler sjukolgement.***

De värnpliktiga lyfte en oro över bristen på sjuklogement. Pliktrådet är väl medvetna om de utmaningar som Försvarsmakten har i stort med infrastrukturen, men det måste fungera eftersom de värnpliktiga är pliktade till att vara på förbandet och kan inte ta vägen någon annanstans när virus och bakterier sprider sig.

Förbandet har kort efter Pliktrådets besök rapporterat att de vidtagit åtgärder och sätt till att det nu finns fler sjuklogement att nyttja, något Pliktrådet ser positivt på och kommer följas upp genom kontakt med de förtroendevalda.

***6. Förbättra möjligheten till att torka materiel i torkrummen.***

De värnpliktiga upplever stor problematik av att materiel inte torkar i torkburarna. Det är alldeles för trångt och oorganiserat vilket gör att inget torkar. Förbättra möjligheterna till att torka materiel genom lokala lösningar.

***7. Förbättra möjligheterna till att få ut underklädesbidrag för värnpliktiga kvinnor.***

Det råder oklara direktiv till de kvinnliga värnpliktiga om underklädesbidraget på förbandet. De värnpliktiga uppfattar bidraget som svårt att få och att de måste påvisa besvär innan de har möjlighet att få ut bidraget. De värnpliktiga behöver tydligare information om vad som gäller, annars fyller bidraget ingen funktion.

Förbandet har kort efter Pliktrådets besök rapporterat att de vidtagit åtgärder och informerat samtliga kompanier om att underklädersbidrag nu finns att tillgå, något Pliktrådet ser positivt på och kommer följas upp genom kontakt med de förtroendevalda.

***8. Förbättra schemadelgivningen.***

Förbättra schemadelgivningen och tydligheten kring tid, plats och utrustning. Problematiken kring schemadelgivningen är främst riktat till när de värnpliktiga gick in i befattningsutbildningsskedet och de delades upp på nya plutoner. Det behövs tydlighet i schemana för att de värnpliktiga ska kunna planera sina lediga kvällar och helger.

***9. Undersök möjligheterna till alternativa resor i form av hyrbil eller milersättning.***

De värnpliktiga lyfte problematiken kring långa och komplicerade resor. Flertalet lyfte att de inte har 36 timmar i hemmet och därav upplever att de inte hinner återhämta ordentligt. Granregementet I 19 delar ut hyrbilar till de värnpliktiga som har en extra lång och komplicerad resväg hem. Pliktrådet uppmanar förbandet att se över möjligheterna till att ge de värnpliktiga med lång resväg tillgång till hyrbil. Förbandet delar i nuläget inte ut milersättning till de värnpliktiga, vilket Pliktrådet tycker kan vara aktuellt att se över och dela ut.

*Positiva exempel*

***10. De värnpliktiga har dagrum att vistas i samt ett väl utrustat soldathem.***

Det är positivt att de värnpliktiga har tillgång till dagrum i kasernerna samt ett soldathem som är väl utrustat med möjligheter att bland annat spela spel, kolla film, spela musik, umgås och fika när de värnpliktiga inte är i tjänst.

***11. Fortsätt med att ge de värnpliktiga möjligheten till att individanpassa sin utrustning tidigt in i utbildningen.***

Genom att ge de värnpliktiga möjlighet att individ anpassa sin utrustning kort in i utbildningen kan bidra till färre skador och felinlärningar. Ett exempel är att vänsterskyttar har fått tillpassa sitt kroppsskydd anpassat efter en vänsterskytt och att alla inte behöver se uniforma ut.

***12. Fortsätt med att ge de värnpliktiga tid att diskutera under plutonens timme.***

De värnpliktiga upplever generellt att de får mycket tid att genomföra plutonens timme och lyfter att de vågar ta upp allt.

## Avslutning

Pliktrådet vill tacka för ett gott bemötande och givande diskussioner med de värnpliktiga, befäl, stödfunktionerna och ledningen. Vid nästa besök och genom vidare kontakt med de förtroendevalda kommer vi att följa upp hur förbandet åtgärdat främst tydligheten kring när tjänsten är slut för dagen, försörjningsystemet och matköerna.

Alice Nelin

alice.nelin@pliktradet.se

076-317 11 55